

АГУЛЬНАЯ СПРАВА

ПЕРАТВАРЫЦЬ КАМЕННЫЯ ДЖУНГЛІ Ў АМАЛЬ САПРАЎДНЫЯ

Як самастойна ажывіць двор

У новых мікрараёнах толькі і гутарак, што пра будаўніцтва дзіцячага сада, маленькія паркоўкі і адсутнасць зеляніны. І калі самастойна вырашыць першыя два пытанні практычна немагчыма, то з трэцім, пра што часта забываюць гараджане, цалкам можна справіцца ўласнымі сіламі. Асабліва калі дзеля агульнай карысці аб'яднацца з суседзямі.

Зялёная «рэвалюцыя»

Аднак варта памятаць і пра тое, што тэрыторыя каля шматпавярховак — не прыватныя ўладанні. Аднаму хацелася б бачыць на клумбе каля дома паўднёвыя пальмы, другому — вішню і чарэшню, каб можна было сарваць ягадку на хаду. Але пры гэтым усе адзінадушна сыходзяцца ў меркаванні, што «зялёныя лёгкія» дварам проста неабходныя.

Выхадаў з сітуацыі, калі вам здаецца, што пейзажы за акном занадта нагадваюць футурыстычныя, некалькі. Згодна з Інструкцыяй аб парадку дзяржаўнага ўліку аб'ектаў расліннага свету, размешчаных на землях населеных пунктаў, і абыходжання з імі, пад азеляненнем тэрыторыі ў жылой забудове маюцца на ўвазе тэрыторыі пачынаючы ад будынкаў для штодзённага адпачынку насельніцтва (пешаходная даступнасць да 5 хвілін), фізкультурна-аздараўленчыя занятыя, шпацыраў, гульняў дзяцей дашкольнага ўзросту (пешаходная даступнасць не больш за 15 хвілін). Сумарна іх удзельная вага павінна складаць не менш за 25% жылых тэрыторый з разліку

ад 9 да 60 кв.м/чал. у залежнасці ад тыпу паселішча.

Як нам растлумачылі спецыялісты экалагічнай гарачай лініі «Зялёны тэлефон», калі вам здаецца, што гэты нарматыў не выконваецца, можна звярнуцца ў адміністрацыю раёна з просьбай прадставіць план добраўпарадкавання тэрыторыі і супаставіць факты. У выпадку, калі вы па-ранейшаму ўпэўненыя ў сваёй праваце, лепш заручыцца падтрымкай суседзяў. У адпаведнасці з Законам «Аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб» зварот можа быць індывідуальным (ад аднаго грамадзяніна) і калектыўным (ад двух і больш грамадзян). Калі ж пад зваротам падпісаліся 30 і больш грамадзян, то службовая асоба не толькі па дакументах, але і з выездам на месца знаёміцца з абставінамі, што спарадзілі праблемную сітуацыю. Тэрмін адказу на адзін зварот складае 15 каляндарных дзён, калі зварот патрабуе дадатковага вывучэння — да аднаго месяца.

Далей — прамы шлях у ЖЭС з пісьмовым зваротам аб атрыманні інфармацыі: ці вылучаліся сродкі для азелянення тэрыторыі двара пэўнага дома, калі так, то на які перыяд, якія работы былі праведзены. Калі адказ на ўсе гэтыя пытанні «не» і «ні-якія», варта прасіць ЖЭС запрасіць сродкі ў ЖРЭУ для азелянення тэрыторыі двароў. Калі адказ не задаволіць, неабходна самастойна напісаць зварот на імя начальніка ЖРЭУ з просьбай выдзеліць сродкі ЖЭСу і абавязаць зрабіць высадку, паколькі ў двары дома азеляненне недастатковае альбо наогул адсутнічае. Каб не быць галаслоўным, усе свае заявы неабходна падма-

цоўваць спасылкай на канкрэтныя пункты нарматыўнай дакументацыі, у прыватнасці на вышэйзгаданую інструкцыю. І, вядома, усё, што звязана з афіцыйнай камунікацыяй з дзяржаўнымі органамі, лепш рабіць у пісьмовым выглядзе.

Усё атрымалася? Значыць, вы паспяхова прайшлі квэст.

Мы і самі з... дрэвамі

Але зыход можа быць і іншым. І тут настае чарга другога варыянта, як атрымаць сады Семіраміды ў сучасным беларускім горадзе. Калі вам адказалі, што на цяперашні перыяд сродкаў на закупку саджанцаў няма і ў плане на найбліжэйшы перыяд такія работы не прадугледжаны, вы можаце выступіць з прапановай самастойна азеляніць тэрыторыю двара, атрымаўшы дазвол ад ЖРЭУ. Калі вы марыце, каб дрэвы з'явіліся не ў двары, а ў грамадскім месцы: скверы, зялёнай зоне, парку, уздоўж дарогі — з прапановай неабходна звяртацца ў Зелёнбуд раёна.

Самастойна жыхары раёна могуць высадзіць толькі кветкі. Галоўнае, каб у суседзяў не было алергіі на гэты сорт. Пасадкі астатніх аб'ектаў расліннага свету трэба ўзгадняць для таго, каб не пашкодзіць камунікацыі ці не зрабіць гэта на тэрыторыі, якая плануецца да забудовы. Калі вы вырашылі абмінуць усю папяровую цягані-

ну, рыхтуйцеся да таго, што ў далейшым вашы зялёныя гадаванцы будуць выдаленыя. Яшчэ трэба памятаць, што ўзгадняецца не толькі сам факт высадкі дрэва ў тым ці іншым месцы, але і яго сорт. Чым больш моцная і развітая каранёвая сістэма ў дрэва, тым большая магчымасць, што яно можа пашкодзіць камунікацыі ці прывесці да дэфармацыі дарожнага пакрыцця, а значыць, дазвол вы не атрымаеце. Перавагу лепш аддаваць не надта высокім і камлюкаватым дрэвам, бо на ценю ад іх могуць скардзіцца жыхары ніжніх паверхаў.

Аднак дрэвы і хмызнякі трэба не толькі высадзіць, але і даглядаць іх, што яшчэ складаней. Неабходна афіцыйна замацаваць, хто будзе гэтым займацца: адпаведная арганізацыя або самі жыхары. Галоўнае, каб свае абавязкі яны выконвалі не фармальна, а на справе. Інакш жыхароў могуць абавязаць вылучаць сродкі спецыялістам на догляд зялёных насаджэнняў.

Лепш за ўсё пачынаць увесць працэс з атрымання і аналізу інфармацыі, супастаўлення з рэальным станам азелянення тэрыторыі ў сярэдзіне года — якраз зараз. Бо ў адміністрацыях раёнаў у гэты перыяд пачынаюць складаць план работ на наступны год, які зацвярджаюць у снежні.

Дар'я КАСКО. kasko@zviazda.by

ПРАЕКТЫ

Нашы гарады пазелянеюць

Падтрымцы зялёнага будаўніцтва ў малых і сярэдніх гарадах прысвечаны сумесны міжнародны праект у Беларусі. Яго скарачана назва «Зялёныя гарады» гаворыць сама за сабе: праект створаны для людзей і накіраваны на павышэнне камфортнасці жыцця.

Адразу мушу растлумачыць, што зялёнае будаўніцтва — гэта далёка не азеляненне вуліц, двароў і пустэч. Нашы малыя гарады спрадвеку, асабліва летам у сектары прыватнай забудовы, і так досыць зялёныя. І калі б размова ішла аб пасадках дрэў, стварэнні кветачных клумбаў, пасадках новых сквераў і паркаў, то наўрад ці межы партнёры Праграмы развіцця ААН і Глобальнага экалагічнага фонду пагадзіліся б выдзеліць два з нечым мільёны еўра на рэалізацыю гэтага сумеснага праекта. Зразумела, свой унёсак зрабляць і беларусы: мясцовыя ўлады гарадоў, Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва, Беларускі дзяржаўны навукова-даследчы праектны інстытут гарадабудаўніцтва, Міністэрства эканомікі, Міністэрства транспарту і камунікацый, Дэпартамент па энергаэфектыўнасці Дзяржстандарту, прыватны сектар, грамадскія арганізацыі.

У Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця Рэспублікі Беларусь да 2030 года разлік робіцца на ўкараненне «зялёных» прынцыпаў эканомікі. Адною з галоўных доўгатэрміновых мэт ААН з'яўляецца садзейнічанне экалагічнай устойлівасці гарадоў і населеных пунктаў, вырашэнне іх праблем за кошт больш эфектыўнага выкарыстання рэсурсаў і змяншэння ўзроўню забруджвання навакольнага асяроддзя.

А цяпер больш канкрэтна. На першым часе праект, разлічаны на чатыры гады, закране некалькі населеных пунктаў. Яны былі выбраны не выпадкова. У Навагрудку, дзе ўжо не першы год мясцовыя ўлада мэтанакіравана займаюцца пытаннямі эканоміі энергарэсурсаў, восенню мінулага года актыўна заняліся развіццём аднаўляльных крыніц энергіі. Каб сфарміраваць у грамадстве псіхалогію зберажэння энергарэсурсаў, павысіць культуру энергаэфектыўнасці, упершыню правялі тыдзень энергаэфектыўнасці. У раёне створаны адзін з найбуйнейшых ветрапаркаў, які дазваляе на чвэрць забяспечыць патрэбы насельніцтва ў электраэнергіі.

Цяпер у рамках праекта «Зялёныя гарады» ў Навагрудку будуць праведзены новыя мерапрыемствы па павышэнні энергаэфектыўнасці. Пад гэтым трэба разумець замену неэфектыўных сістэм вулічнага асвятлення на больш эканамічныя святлодыёдныя, што дасць значную эканомію бюджэтных сродкаў. Мадэрнізацыя чакае і гарадскую пральню. Усё гэта дазволіць дасягнуць яшчэ большай эканоміі энергарэсурсаў.

І гэта толькі пачатак. Эканомленыя сродкі будуць вельмі дарэчы ў гарадскіх бюджэтах. Любы прадстаўнік мясцовай улады скажа вам, што яго гораду не хапае грошай на капітальны ремонт жылых дамоў, аднаўленне дарожнага пакрыцця вуліц, замену зношаных сетак, якія будаваліся яшчэ пры Савецкім Саюзе і па тагачасных і ўжо састарэлых цяпер тэхналогіях.

У Полацку і Наваполацку мяркуецца работа па ўдасканаленні грамадскага транс-

Фота Анастасіі КІШЧУКА.

парту. І — як звышзадача — стымуляванне адмовы палачан ад выкарыстання ўласных аўтамабіляў падчас гарадскіх паездак. Для гэтага плануецца скараціць час чакання аўтобуса пасажырамі на прыпынках, а таксама павысіць бяспеку і камфортнасць паездак у грамадскім транспарце. І, што вельмі актуальна, кошт праезду трохі зменшыць. Як альтэрнатыва — мадэрнізацыя і аб'яднанне веласіпедных сетак двух гарадоў з улікам еўрапейскага досведу, павышэнне папулярнасці веласіпедаў у якасці аднаго з асноўных відаў гарадскога транспарту.

Сёлета 26 мая Полацкі раённы Савет дэпутатаў зацвердзіў План устойлівай мабільнасці горада, які быў распрацаваны мясцовымі ўладамі сумесна з грамадскімі арганізацыямі, у абавязковым парадку было ўлічана меркаванне мясцовых жыхароў. План уяўляе сабой стратэгію па паліпшэнні транспартнай сістэмы Полацка. У выніку 85 тысяч палачан атрымаюць магчымасць перамяшчацца па горадзе больш хутка, бяспечна і камфортна.

Вядома, стварэнне камфортнага асяроддзя для паўнаватаснага жыцця ў значнай ступені залежыць не толькі ад намаганняў мясцовай улады, але і ад жадання жыхароў асобнай вуліцы, завулка, асобнага шматкватэрнага дома — праявіць ініцыятыву, ахвяраваць частку асабістага часу, магчыма, і сродкаў, каб разам рэалізаваць цікавую і карысную для ўсіх справу.

Полацк, як і іншыя беларускія гарады, адчувае на сабе негатыўны наступствы

масавай аўтамабілізацыі. У 2004 годзе на 1000 палачан прыходзілася 158 машын. У 2010 годзе ўжо больш за 300. У той жа час колькасць гарадскіх аўтобусаў знізілася амаль на трэць. Сёлета на вуліцах Полацка ўсталявалі 12 велапаркоў. Тут таксама ўлічылі думкі гараджан — было праведзена грамадскае апытанне. У сакавіку мінулага года палачане выбралі маршрут першай гарадской веладарожкі. Больш за 750 чалавек удзельнічалі ў анлайн-галасаванні. Перамога варыянт, паводле якога веладарожка ахопіць цэнтр Полацка, раён «Аэрапорт» і парк «Курган».

Мяркуецца, што ў рамках праекта яшчэ 10 беларускіх гарадоў, якія праявяць цікавасць да зялёнага гарадабудаўніцтва, змогуць далучыцца да гэтай справы. Перавагу аддадуць самым вартым — для рэалізацыі канкрэтных планаў на карысць сваіх жыхароў.

Нядаўна Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва агучыла прапанову увесці абавязковае стварэнне велапаркоў у новых гарадскіх кварталах. А чаму толькі ў новых? Магчыма, гэту справу мэтазгодна было б пачынаць паралельна і ў малых і сярэдніх гарадах, пасёлках, вялікіх вёсках, аграгарадках, дзе шмат мясцовых жыхароў паранейшаму выкарыстоўваюць веласіпед у якасці транспартнага сродку? І, хто ведае, можа, неўзабаве той жа Полацк стане адным са станючых прыкладаў у Еўропе па выкарыстанні двухколавага транспарту?

Леанід ЛАХМАНЕНКА.